

בפני: כב' השופט יוסף בן חמו תאריך: 15/10/03

פלוני

בעניין:

התובע

נגד

האפוטרופוס הכללי

הנתבעת

בעניין: עזבון המנוח - פלוני ז"ל
ובעניין: בקשה לצו ירושה

פסק - דין

ההליך:

התובע הגיש בקשה למתן צו ירושה אחר עזבון המנוח, פלוני ז"ל, שהיה "בן זוגו לחיים" וה"ידוע בציבור" שלו.

ב"כ המדינה מתנגדת לבקשה וטוענת כי על פי לשון החוק אין התובע יכול לרשת את הנתבע שכן מדובר ב"איש ואישה".

רקע עובדתי:

המנוח פלוני ז"ל נפטר ביום 29.10.00 בבית חולים ..., מבלי שהשאיר יורשים קרובי משפחה.

בתצהיר שהגיש התובע בתמיכה לבקשתו, הוא מעיד על עצמו כי היה בן זוגו לחיים של המנוח במשך כ- 40 שנה וכי הם היו "ידועים בציבור כבני זוג" המנהלים חיים משותפים לכל דבר ועניין. בשנת 1960 עבר התובע להתגורר ב..., ועבד כ... בשגרירות ..., שם הכיר את המנוח שעבד גם הוא בשגרירות כ... . המנוח היה אז כבן 29 והתובע כבן 33, לדבריו, סיפר לו המנוח כי התייתם בגיל צעיר מהוריו, התגורר אצל סבתו ולא ידוע לו על בני משפחה אחרים.

בין התובע למנוח התפתחה מערכת יחסים רומנטית, הם התגוררו בחדר אחד בשגרירות ..., ניהלו משק חיים משותף, קיימו יחסי מין וחיו כזוג לכל דבר. כך במשך 6 שנים. לאחר מכן עבר המנוח לעבוד בשגרירות ..., התובע שכר לעצמו דירה ב... שם נמשכו החיים המשותפים כקודם, אלא שלמנוח היתה יחידת מגורים בשגרירות ... בישראל, והם נפגשו לסרוגין בכל אחת מהדירות. כ- 10 שנים לאחר הכרותם הראשונה עברו להתגורר יחדיו ב... ב"דירת עמידר", שהועמדה לרשותו של המנוח. הם שכרו יחד חנות במרכז המסחרי וניהלו עסק למוצרי ..., את החנות ניהלו יחד 3 שנים כשהם מנהלים מערכת יחסים כבני זוג לכל דבר, בידיעתם של בני משפחתו של התובע ושל השכנים והסביבה. לאחר מכן עבר המנוח לעבוד כשכיר אצל אחיו של התובע ואילו התובע פתח דוכן לממכר ... ודברי ... במרכז המסחרי.

בשלב מסויים החליט התובע לרכוש את הדירה ב... בה התגורר המנוח בשכירות מ"עמידר". הדירה נרשמה על שמו של המנוח, אך המימון לרכישת הדירה היה של

התובע. כ – 3 שנים לפני הגשת התביעה לקה התובע באירוע מוחי, אושפז בבית ... שם סעדו אותו בני משפחתו וגם המנוח. לפני כשנתיים, לאחר שנפטרה אימו של התובע, עברו הוא והמנוח להתגורר בדירתה. המנוח אושפז בבית חולים ... בגלל סיבוכים בריאות ונפטר ביום 29.10.00, והוא כבן 69 במותו. קיצורים של דברים מזה 40 שנה ועד פטירתו של המנוח חיו המנוח והתובע כבני זוג לכל דבר, למרות היותם בני אותו מין.

הצדדים ביקשו לדון תחילה בשאלה המשפטית האם **בן זוג "ידוע בציבור" מאותו מין זכאי לרשת על פי הוראות סעיף 55 לחוק הירושה**, ולהניח את השאלות העובדתיות לשלב מאוחר יותר, שידונו רק למקרה שביית המשפט יחליט שיש לתובע זכות עקרונית לרשת מכוח **חוק הירושה**.

טענות הצדדים:

התובע טוען כי מאחר ולמנוח אין קרובי משפחה הזכאים לרשת על פי דין, ומאחר והמנוח והתובע חיו ביחד כידועים בציבור במשך שנים רבות, הוא זכאי לרשת את המנוח מכוח סעיף **55 לחוק הירושה תשכ"ה-1965**. לטענתו העובדה ששניהם הם בני אותו מין אינה מעלה ואינה מורידה.

התובע טוען כי לו היה מדובר בבני זוג ממין שונה, היה התובע מוכר כ"ידוע בציבור" וזכאי לרשת על פי סעיף 55. לכן, אין מקום להפלות אותו על רקע מינו. עוד טוען התובע כי סעיף 55 שהכיר בזכות ירושה של אדם שאיננו מ"המשפחה הבסיסית הטבעית" כהגדרתה המקובלת, ומשנעשתה הרחבה שכזו ע"י המחוקק גם מעבר למשפחה הבסיסית במובן המקובל, יש להחילה גם על המקרה שלנו ולהכליל את התובע בחוג הזכאים לרשת.

לטענת התובע אין לייחס למושג "איש ואישה" שבסעיף 55 פירוש מיוחד ושונה מהמושג "ידועים בציבור". הוא מבקש להסתמך על דברי כב' השופט ברנזון בערעור אזרחי 621/69 ניסים נ' יוסטר שם קובע השופט ברנזון:

"נראה לי כי הדיבור איש ואישה (לא נשואים) החיים חיי משפחה במשק בית משותף אינו אלא הפשטה, בלשון עדינה, של אותו מצב עצמו הקרוי בפי העם ה"ידועה או הידוע בציבור" .."

ב"כ התובע טוען כי אותם מרכיבים המהווים את היסודות לסעיף 55, יסוד האישות, היסוד הכלכלי והיסוד האמוציונלי מתקיימים גם כאן. דהיינו "חיי משפחה ומשק בית משותף" מתקיימים גם במקרה של ידועים בציבור של בני אותו מין.

מושגים אלה, הגם שמעורבים בהם יסודות אובייקטיביים חיצוניים, נקבעים בסופו של דבר על ידי הכוונות המשותפות של בני הזוג והתייחסותם הרגשית והנפשית איש לרעהו. (ת.ע 833/81 אברהם מאיר נ' היועץ המשפטי פד"י מ"ב 2 בעמוד 428). ב"כ התובע סומך את יתדותיו גם על פסק הדין בבג"צ דנילוביץ' שם נקבע בדעת הרוב: לא נשללה אפשרות לפרש את המונח "בן זוג" ככולל גם בן זוג מאותו מין. (**בג"צ 721/94 "אל על" בע"מ נ' דנילוביץ' פד"י מ"ח 5 עמוד 749**).

ב"כ התובע טוען שיש לקבל את עמדתו וגם על פי עקרון היסוד וחוק האדם וחירותו.

עוד טוען ב"כ התובע כי המבחן שעל פיו יש להעניק לבני זוג מאותו מין זכויות הדומות במהותם לזכויות הנתונות לבני זוג נשואים, צריך להיות מבחן תכליתי ועל פיו לא תעשה הבחנה בין בן זוג, הומוסקסואלי, לבין בן זוג הטרוסקסואלי, אם הקשר הזוגי בין בני הזוג מאותו מין עומד באמות מידה המגשימות את התכלית שלשמה מוענקת הזכות או ההטבה.

בשנים האחרונות הורחבה ההכרה בזכויות של בין זוג בני אותו מין. כך הוענקו זכויות פנסיוניות לפי חוק שירותי הקבע גמלאות נוסח משולב תשמ"ה 1985, ופיצויים המוענקים לידוע בציבור, לפי חוק משפחות חיילים שנספו במערכה, (תגמולים ושיקום) תשי"ו 1950. בפסק דין בענין שטיינר נ' שר הבטחון בתיק ע"ש 369/94, וכן, בג"צ 5398/96 שטיינר נ' שר הבטחון תקדין עליון 97 (144).

ב"כ הנתבעת טוען כי סעיף 55 מסייג את הזכות לירושה רק במקרה של **איש ואישה החיים חיי משפחה במשק בית משותף ואף אחד מהם לא היה נשוי לאדם אחר**.

ב"כ המדינה מתנגדת לבקשה, לטענתה מוסד הירושה מבוסס על קרבת הדם שבין המנוח לבין יורשיו, ועל קיומו של "תא משפחתי", ולכן לא ניתן לתת עזבון אלא רק לזוג הנשואים זה לזה.

בעקבות התפתחות התופעה של בני זוג החיים יחדיו למרות שאינם נשואים, הוסף סעיף 55 לחוק הירושה, המעניק זכויות לידועים בציבור כאילו היו נשואים בכפוף לתנאים כמפורטים בסעיף 2.

זוגות חד מיניים אינם יכולים להנשא בארץ על פי הדין האישי בשל העדר היסוד העיקרי הדרוש לנישואין – היותם של בני הזוג "איש ואישה".

ברוב מדינות העולם, אין מתירים נישואי חד מיניים, ובהרבה מדינות טוענים שהכרה כזו מנוגדת לתקנת הציבור.

ההכרה של המשפט הישראלי בזכויות שונות של ה"ידועים בציבור" היא מתוך הגישה הבסיסית לפיה תופס הדין החילוני בישראל את מוסד ה"ידועים בציבור" כתחליף חילוני לנישואין דתיים.

דיון

החיים כ"ידועים בציבור" אינם נתפסים כדחייה כוללת של מוסד הנישואין, אלא כסוג מסויים של נישואין חילוניים למי שאינו יכול או אינו רוצה להינשא בנישואין דתיים.

המשפט הישראלי מרגיש מחוייב להגיש סיוע למי שבחרו בסוג נישואין זה. בהתאם לכך, שיקולי המדיניות המנחים את בית המשפט, יחודיים הם לשיטת המשפט הישראלי ושונים מהשיקולים שאמורים להנחות מערכת אזרחית כוללת של דיני משפחה (ראה מאמרו של ד"ר שחר ליפשיץ, דיני זוגיות חילוניים ביובל הבא בין "ליברטריאניזציה" ובין בית המשפט ה"מחשק" מחקרי משפט, כרך י"ז חוברת 1, הוצאת אוניברסיטת בר אילן, בעמ' 181).

במאמרו הנ"ל של ד"ר ליפשיץ הוא מפרט את ההבדל בין דיני זוגיות השמרנים לבין דיני זוגיות הליבראליים.

במודל הליבראלי מצטמצם תפקידה של המדינה ביצירת הנישואין למינימום ההכרחי, לפי המודל הזה יוסרו כמעט כל ההגבלות על הכניסה לנישואין, הוא מציין שלצד השינויים הקונקרטיים בדיני הכשירות צפויה להתפתח תפיסה כללית הרואה

בזכות להנשא זכות חוקתית. בעקבות הצהרה של הזכות להנשא כזכות חוקתית הוא מניח שיוכרה ככל הנראה נישואין חד מיניים (שם בעמוד 193). המחבר מציין ששאלת ההכרה בנישואין חד מיניים היא אולי השאלה הנדונה ביותר כיום במחקרים על דיני משפחה, הוא מציין שהכרה בנישואין החד מיניים משתלבת עם עמדות המזוהות עם הגישה הליברלית כגון: תפיסת הנישואין כהסדר פרטי, דחיית הגדרות היסטוריות קולקטיביות של הנישואין, התמכרות בהיבטים האינטימיים ביחסים ולא באינטרסים הציבוריים שהם מקדמים, התנגדות למגבלות שלטוניות, והכרה בפלוראליזם של צורות חיים (שם בעמ' 193, ובעמ' 232). בסיום המאמר מפנה המחבר למהפכה הנגדית המסתמנת כיום, המטיפה לחזרה לדיני הזוגיות הישנים, כך למשל מספר מדינות בארה"ב קיבלו חוקים להגנת הנישואין שמטרתם לאפשר להם **שלא להכיר בנישואין חד מיניים** שאושרו במדינה אחרת, ונחקק חוק פדראלי אשר איפשר חקיקה זו. בצרפת התנגד בית המשפט אפילו להכרה בדמיון שבין "זוגיות חד מינית" ל"ידועים בציבור".

כל זמן שהעניינים מוסדרים בין שני אנשים בוגרים באופן פרטני המגמה היא שלא להתערב ולכבד את ההסכמות של הצדדים. יש להניח שלו היה המנוח משאיר צוואה ולפיה היה מצווה את כל רכושו לתובע, כי אז לא היתה שום סיבה למנוע מהתובע קבלת צו קיום צוואה.

כאשר אדם יחידני פרטי מבקש התערבות של המדינה הוא אינו יכול להתעלם ממערכת השיקולים של המדינה כאשר היא מחליטה להתערב באמצעות חוקים, כמו במקרה של סעיף [55 לחוק הירושה](#).

כאשר מדובר בענייני משפחה, היחידים אינם פועלים כפרטיים אוטונומיים, אלא כחלק ממערכת משפחתית כוללת שמוסדרת בחוקי המשפחה, כגון: הצורך בהגנה על יציבות הנישואין, על מוסד הנישואין, על בני המשפחה המורחבת וכו'.

בפס"ד שניתן בתיק תמ"ש 21030/00, בית המשפט לענייני משפחה במחוז ת"א (סגן הנשיא-כב' השופט שנהב) דחה בית המשפט את בקשתן של שתי נשים בגירות שביקשו למסד את חייהם המשותפים תחת קורת גג אחד שיקבל תוקף של פסק דין.

בפסק דינו מצטט השופט שנהב את פסק הדין שניתן ע"י סגן הנשיא כב' השופט ברק (כתוארו אז) [ב.ע.א. 640/82](#) כהן נגד היועץ המשפטי, פד"י לט(1) עמ' 673: **"תפקידו של בית המשפט על פי חוק יחסי ממון הוא לקבוע, אם בני הזוג עשו את הסכם הממון בהסכמה חופשית ובהיננים את משמעותו ואת תוצאותיו (סעיף 2 (ב) לחוק). בטרם יעשה כן, חייבת לבוא הכרעה קודמת ונגררת כי הצדדים שבפניו הם בני זוג, שכן לא כל הפונים אל בית המשפט יענו. כך, למשל, פשיטא שאם שני גברים, או שתי נשים, באים בפני בית המשפט, ומבקשים לאשר הסכם שביניהם כהסכם ממון, לא יאשרו בית המשפט, שכן המבקשים אינם בני זוג..."**

כב' השופט שנהב מתייחס גם לפסיקת בית המשפט העליון, כאשר זה נדרש לפירוש סעיף [78 לפקודת הניזקין](#), נוסח חדש, ככולל גם ידועה בציבור, ובהקשר זה נבחנה משמעות המושג "בן זוג".

הפרשנות שניתנה בפסק דין דנילוביץ' למושג "בן זוג" איננה גורפת והיא היתה נקודתית למקרה שנדון שם, וכפי שכותב כב' הנשיא ברק בעמ' 767:

"יטען הטוען: חיי שיתוף ואחווה בין בני מינים שונים (בין כבעל ואישה ובין כידועים בציבור) הוא כה שונה במהותו מחיי שיתוף ואחווה בין בני אותו מין עד כי כל משטר משפטי המעניק טובת הנאה ליחס הראשון אין בו אפליה כלפי היחס השני. אף שטענה זו נראית לי קשה, מוכן אני להשאיר בצריך עיון... כאמור, מוכן אני להניח כי בהקשרים חברתיים שונים, אכן קיים שוני זה. השאלה אותה עלינו לשאול הינה אם השוני ביחס הוא רלוונטי לעניין הנדון. ה"עניין הנדון" הוא התא החברתי, חיי השיתוף והאחווה, המצדיקים, לדעת אל על (ההדגשה איננה במקור), הענקת טובת הנאה לעובד (הקבוע) בדמות כרטיס טיסה שיאפשר לו לטל עימו את זה שעימו הוא חי חיים משותפים, לעניין זה השוני בין חיי שיתוף בין בני מינים שונים וחיי שיתוף בין אותו מין הוא אפליה ברורה ובוטה"

אין זה מתפקידו של השופט לראות את עצמו כנושא דגל של הסכמה חברתית חדשה. על השופט להביא בחשבון שיקוליו את מידת ההסכמה או אי ההסכמה החברתית לערכים החברתיים ולנורמות המשפטיות הנגזרות מהן. על השופט לשאוף לאותו פתרון העולה בקנה אחד עם ההסכמה החברתית, או לפחות אינו סותר אותה.

רצוי להמנע מבחירתה של אופציה העומדת בניגוד חריף לתפיסות יסוד של הציבור... (מתוך ספרו של הנשיא א.ברק, "שיקול דעת שיפוטי" תשנ"ג - 1993 עמ' 290).

בפסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי בת"א בתיק ע.מ. 10/99, פלונית נ' היועהמ"ש, נדחה ערעורם של שתי המערערות על החלטת בית המשפט לענייני משפחה ברמת גן (כב' השופטת שטופמן) לדחות את בקשתן לאימוץ קטינים. כל אחת מהמערערות ביקשה לאמץ את ילדי חברתה.

פסק הדין של דעת הרוב שניתן ע"י כב' השופט סגן הנשיא פורת מאמץ את פסק הדין של הערכאה הראשונה שקבע שלא ניתן, באימצלה של אימוץ ע"י יחיד ליתן, למעשה, גושפנקא למערכת דו הורית. שהרי, למעשה, אומרות המבקשות בלשון חד משמעית וברורה כי בשל הקשר שביניהן, יצרו מערכת משפחתית לכל דבר ועניין, בה שתי המבקשות הינן אמהות לילדים, והילדים גדלים כאחים... מתברר, כי מבקשות, למעשה, המבקשות לעקוף את הרישא של סעיף 3 שעניינו אימוץ ע"י איש ואשתו, ואת הוראות סעיף 3.1 לחוק שעניינו אימוץ ע"י בני זוגו של הורו ביולוגי, ובטענת "מאמץ יחיד" עותרות לאימוץ אשר יתן גושפנקא חוקית למשפחה שבה שני הורים. השופטת ציינה שהיא איננה סבורה שניתן לקבל את פרשנותן מרחיקת הלכת של המבקשות שעומדת בסתירה לכוונת המחוקק.

כב' השופט פורת מנתח את חוק האימוץ. הוא קובע, בהסתמך על פסיקה תקדימית, כי במידה ועומדות לנגד עיני הפרשן מספר אפשרויות לשוניות, הרי שמטרת החוק שתכריע בדבר הפרשנות הנכונה והמחייבת.

כב' השופט פורת הגיע למסקנה שמטרת המחוקק בחוק האימוץ היא להקנות לילד המאומץ דפוסי חיים רגילים ככל האפשר. בית מאמצים שיהיה תחליף לבית הורים, תחליף הדומה ככל הניתן לבית משפחה רגילה, יציבה, חמה והרמונית, משפחה שתסייע לילד ככל הילדים תוך טשטוש חריגותו ועברו הכאוב.

קביעת החוק בסעיף 3, שאין אימוץ אלא ע"י איש ואשתו יחד, משמעותה גבר ואישה הקשורים זה לזה באופן שהם "איש ואשתו".

השופט פורת מציין שאמנם קיימים זוגות מסוגים שונים המגדלים ילדים, ואמנם אין להתכחש לכך כי כיום זוג נשוי אינו מהווה "סלע יציב" כבעבר, אולם, יש להניח לנגד עינינו את מטרת חוק האימוץ.

זוגות הומוסקסואלים ולסביות אינם עומדים בתנאי החוק ומטרתו ולו בשל היותם, נכון להיום, מסגרת חריגה, אשר אינה מקובלת בחברה, וזו עוד תדגיש ותבליט את החריגות שבחיינו, חריגות – לפי התפיסה החברתית הרווחת היום ושלא נתקבלה לפי שעה כמסגרת רגילה, נורמטיבית ומקובלת בארץ.

השופט פורת דוחה את הבקשה לבצע חקיקה שיפוטית שתוצאתה תהיה אימוץ הילדים של האחת ע"י רעותה. הוא מציין בין היתר שמטרת המחוקק לא תושג בהשמתו לאימוץ ע"י זוג חד מיני, אף אם יש מקום לשינוי הרי שאין זה מתפקידו של בית המשפט. היחס להומוסקסואלים ולסביות בכלל שנוי במחלוקת ציבורית חריפה הן בעולם הרחב והן בארץ. על בית המשפט להמתין שהמחוקק, נציגו של העם, יאמר את דברו בטרם תשונה תפיסה חברתית.

השופט פורת מציין גם שבפסיקה יש הסתייגות לפחות בכל הקשור בדיני משפחה כאשר שניים מאותו מין מבקשים זכויות של ידועים בציבור, וזאת בשונה מהיחס כלפי ידועים בציבור שהם בני מין שונים. כך הוא נותן לדוגמא את דבריו של השופט גולדברג ב.ע.א. 640/82 כהן ואמר נגד היועהמ"ש, פד"י לט 671, עמ' 680, ופסק דינו של כב' השופט ברק שם בעמוד 689.

נכון שקיימת פסיקה שהכירה בבני אותו מין כבני זוג לצרכים מסויימים, אמנם אין ללמוד מאותם תקדימים יותר ממה שיש בהם ואין להרחיב את תכולתם למטרות שונות מאלה שלגביהם נפסק. גם באותם מקרים, לא נשללה האפשרות שיתכן העדר שיון שאין בו פגם.

פרופ' מנשה שאוה ז"ל במאמרו "משמעות בן זוג" בחקיקה לאור חוק יסוד כבוד האדם וחירותו (קובץ מאמרים לכב' השופט יצחק שילה בגבורתו) מלא אסמכתאות והסברים משכנעים מדוע לא ראוי להרחיב ולקבוע כי "ידועים בציבור" הם "בני זוג".

חוק הירושה מקנה לאישה מספר זכויות שנובעות מכח הדין האישי, שאינו מכיר כמובן ב"ידועים בציבור", וודאי לא מכיר בנישואין או בידועים בציבור מאותו מין, כך, למשל, סעיפים 56-65 דנים בזכות למזונות לבן הזוג שהניח המוריש מהעזבון, והרחבת העזבון לצורך מזונות, זכות האישה להיפרע את כתובתה מכספי העזבון-סעיף 104 לחוק, זכותה בדירת המגורים- סעיף 115 לחוק, זכות הירושה של בן הזוג על פי סעיף 11 לחוק.

סעיף 55 לחוק הירושה קובע:

"איש ואישה החיים חיי משפחה במשק בית משותף, אך אינם נשואים זה לזה, ומת אחד מהם ובשעת מותו אף אחד מהם לא היה נשוי לאדם אחר, רואים את הנשאר בחיים כאילו המוריש ציווה לו מה שהנשאר בחיים היה מקבל בירושה על פי דין אילו היו נשואים זה לזה, והוא כשאין הוראה אחרת, מפורשת או משתמעת בצוואה שהשאיר המוריש"

לשון הסעיף ברורה, נאמר "איש ואישה" האחד זכר והאחת נקבה, ולא נאמר "איש ואיש".

המחוקק נמנע במכוון מלהשתמש במושגים "בן זוג", ו"ידוע בציבור" מקומם של שני מושגים אלה שלגביהם חלו התפתחויות מסויימות בפסיקה, נפקד מלשון הסעיף.

השופט יצחק שילה במאמרו "חוק הירושה תשכ"ה – 1965 בראי הפסיקה" פורסם בעיוני משפט 1973, מציין כי סעיף 55 וסעיף 57(ג) הבא להשלימו לגבי זכות למזונות מהעזבון, מעניק הכרה EX POST FACTO ליחסים בין גבר לאישה שרק הגושפנקא הפורמלית של החוק שהיתה חסרה – ולא העדר יסודות דרושים לנישואין – מנעה מהם להמנות עם בני מעמד הנישואין. הוא מפנה לפסק דין שניתן בבית המשפט המחוזי שבו נעשתה הקבלה בין יחסים במשמעות סעיף 55 ליחסים שניתן לראות בהם בדין העברי נישואין על ידי קידושי ביאה, על יסוד החזקה אין אדם עושה את בעילתו בעילת זנות.

בשונה מחוקים אחרים בהם נקט המחוקק במילים "ידועה בציבור" נמנע המחוקק כאן להשתמש במטבע לשון זו.

לדעת השופט שילה, המחוקק נמנע מאותה מטבע לשון אם משום שהדמות שהיתה לנגד עיניו כפי שהיא עולה מסעיף 55 הינה הרבה יותר צנועה: היא אינה נשואה לאדם אחר, היא חיה חיי משפחה בבית מבחינת כבוד בת מלך פנימה, ואין חשיבות לכך אם הציבור יודע על חייה אלה. הוא והיא שותפים במשק הבית, ואין היא סתם אשת תענוגות, שאינה נושאת עימו בעול.

בספרו של מ.טימור, עו"ד, "דיני ירושה בישראל" למעשה מפנה לע.א 621/69, פד"י כד(1) 617 בו נידון סעיף זה. השופט ברנזון פסק שבסעיף זה יש שני יסודות: חיי האישות כבעל ואישה, וניהול בית משותף, ובכך נבדל הקשר הזה מחיי פילגשות. הוא מביא שורה של פסקי דין בהם נדחו בקשות להכיר בתובעות כזכאיות לרכוש של המנוח מכח סעיף 55.

בספרו של השופט שמואל שילה "פירוש לחוק הירושה", כרך 1, בעמ' 469, מדייק המחבר מלשון הסעיף המתייחס לאיש ואישה ברור שאין מקום לכלול זוגות הומוסקסואלים ולסביות, אין זה רק דיון טכני, אלא זו גישה העולה בקנה אחד עם מטרת החוק וכוונת החוק. הכנסת התכוונה למקרים בהם אנשים שעקרונית היו יכולים היו להנשא, אך אינם נישאים, אך הם חיים יחד כאילו היו נשואים זה לזה.

ש.שילה מעלה בספרו את השאלה האם יתכן שהחוק יכיר בבני זוג המקיימים חיי משפחה במשק בית משותף גם במקום שבני הזוג אינם כשירים זה לזה, כגון, במקום שיש גילוי אריות, או כאשר אין הנישואין תופסים.

הכנסת סייגה את הזכות שבסעיף 55 רק למקרה שבני הזוג החיים בצוותא פנויים שניהם, הנהנים העיקרים מזכויות החוק הם בני זוג שהעדיפו לחיות בצוותא ללא נישואין, למרות שאין מניעה הלכתית לנישואיהם.

המחבר שסוקר את כל הפסיקה של בית המשפט העליון (הערה 12 בעמ' 468) מציין שכל פסקי הדין של בית המשפט העליון הדנים בסוגיה זו, מתייחסים למקרים של זוגות החיים בצוותא ללא נישואין, למרות שסיבות הלכתיות לא מנעו מהם להנשא.

מכל האמור לעיל, עולה שהסעיף 55 הינו חריג שנועד לפטור מצב שבו מסיבה שאינה תלויה בבני הזוג שהם בני מין שונה, הם לא נשואים פורמאלית, מלזכות בזכויות שכן זוג הנשוי פורמאלית היה זוכה בהן.

סעיף 55 אינו חל לגבי כל אחד, אלא הוא מצומצם בהיקפו, ועל כן אין מקום לטענה של אפליה.

סוף דבר, אני סבור שהתובע איננו עונה להגדרה שבסעיף [55 לחוק הירושה](#) המתייחסת אך ורק "לאיש ואישה", ועל כן דין התביעה להדחות.

התובע ישלם לנתבעת הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסכום כולל של 7,500 ₪.

ניתן היום י"ט תשרי תשס"ד, [15 אוקטובר 2003], בהעדר הצדדים.

יוסף בן חמו, שופט

Version: 2.1.0

צור קשר | תנאי שימוש באתר

www.hashavim.co.il משרותי "דינים ועוד" מבית השבים ה.פ.ס. מידע עסקי בע"מ